

jalne kratice. One nastaju od početnih slova složenog naziva. Slovne kratice u pismu mogu biti

- a) promjenljive
- b) nepromjenljive.

U Simeonovu rječniku i u Pravopisu (MH-MS, 1961) još je i treća vrsta »katkad« promjenljive, koja u stvari predstavlja kamen spoticanja. Tako Pravopis jedanput jednu te istu kraticu sklanja, a drugi put ne sklanja; npr. na str. 121. stoji »u VPŠ-u«, a osam stranica dalje (str. 129) ta se kratica nalazi među nepromjenljivima kriticama. Isto je i sa sličnim kriticama (SSSR, SAN, SAD), koje su katkad nepromjenljive, a katkad promjenljive. Zbog toga i lektor često zastane nad kraticom ne znajući da li da stavi padežni nastavak ili da ga ne stavi.

Pravopisna pravila trebaju biti jednostavna, jednoznačna, malobrojna i po mogućnosti bez izuzetaka da bismo ih lako usvajali i pravilno primjenjivali. Tada bismo svi bili pismeniji. Odbacimo, dakle, ono »katkad« i ostavimo pri podjeli inicijalnih katica na promjenljive i nepromjenljive. Promjenljive će biti sve one koje imaju jedan ili više slogova i u kojih se redosljed fonema ne protivi fonološkim ograničenjima hrvatskoga jezika. Dakle, nepromjenljive su: JNA, JŽ, SSSR,

SRH, PTT, SKJ, AFŽ itd. Dva su načina njihova čitanja:

- neskrraćeno (CK - Centralni komitet)
- prema abecednom nazivu slova (CK - Ce-ka); ove se u pismu ne sklanjaju, ali u govoru mogu biti promjenljive.

Kratice kao što su SIZ, OSIZ, USIZ, OUR sklanjat ćemo kao imenice muškoga roda. I kratica ZMORUR (Zakon o međusobnim odnosima radnika u udruženom radu) sklanja se. Riječ ima dva sloga, suglasnički završetak i suglasnički skup *zm* koji se može u hrvatskom jeziku ostvariti u inicijalnom položaju (npr. *zmaj*).

Prihvatanjem ovoga jednostavnog pravila o sklanjanju slovnih katica ne bismo dolazili u sumnju kada treba staviti padežni nastavak.

I na kraju nešto o grafijskom obliku promjenljivih katica. Budući da se sklanjaju kao i svaka druga imenica, ne bismo trebali odvajati crticom padežni nastavak. Stoga predlažem da se leksički i gramatički morfem pišu zajedno: SKOJa, SIZovi, OURi. Velika slova u kratici čuvaju vezu s višestranim nazivom kojega kratica zamjenjuje. Tako se prave i neke već prihvaćene kratice: ARJ (Akademijin Rječnik), KRj (Kajkavski rječnik), ZbNŽO (Zbornik za narodni život i običaje).

Branka Tafra

V I J E S T I

PRVA JUGOSLAVENSKA ONOMASTIČKA KONFERENCIJA

Međuakademijski odbor za onomastiku SFRJ priredio je u zajednici s Društvom za nauku i umjetnost SR Crne Gore i s Onomastičkim odborom SR Crne Gore jugoslavensku onomastičku konferenciju u Tivtu, koja je bila dosad prva po redu, a održala se od 22. do 24. listopada 1975. uz sudjelovanje preko 50 onomastičara iz čitave Jugoslavije. Zadatak

je konferencije bio da se pred ovako širokim skupom jugoslavenskih onomastičara razmotre pitanja jugoslavenske onomastike u sadašnjem trenutku i da se donesu potrebni zaključci o daljim zadacima onomastičkih odbora po republikama i pokrajinama.

Međuakademijski odbor za onomastiku SFRJ osnovan je g. 1958. sa sjedištem pri Jugoslavenskoj akademiji znanosti i umjetnosti u Zagrebu, a čine ga predstavnici republičkih odbora, koji potiču i planiraju rad

onomastičara u svojim republikama. Potkraj svake godine sastaju se oni u Zagrebu na sastancima na kojima se podnose izvještaji o onomastičkom radu u toku godine i prema prijedlozima republičkih odbora sastavljaju planovi rada za iduću godinu i na temelju tako sastavljenih planova odobravaju se financijska sredstva za iduću godinu. Prvi predsjednik Međuakademijskog odbora za onomastiku bio je sada već pokojni akademik Mate Hraste, a sadašnji je predsjednik akademik Ljudevit Jonke. Najvidljiviji rezultat tih kolektivnih nastojanja svakako je stručni časopis »Onomastica jugoslavica«, koji je pod vodstvom glavnog i odgovornog urednika akademika Franceta Bezlaja izašao dosad u pet svezaka. U uredništvu toga časopisa, koji sad izlazi u Zagrebu, nalaze se i predstavnici svih republika, a tajnik je redakcijskog odbora znanstveni suradnik dr. Petar Šimunović, koji je ujedno i tajnik Međuakademijskog odbora za onomastiku. Mislim da bi i o časopisu »Onomastica jugoslavica« i o radu Međuakademijskog odbora, odnosno o radu Onomastičkog odbora SR Hrvatske bilo korisno potanje pisati i u časopisu »Jezik«. Individualni naponi naših onomastičara bili su dosad znatni, ali oni ipak ne dostaju da se izvrše obilni i složeni zadaci naše onomastike, koja ima golemo polje rada, tako da se očekuje da će tek kolektivni naponi pomoći procvat ove važne grane naše znanosti o jeziku.

Na prvoj jugoslavenskoj onomastičkoj konferenciji u Tivtu podneseno je ukupno 29 referata, od čega je iz SR Hrvatske bilo osam. Petar Šimunović govorio je o problemima u jugoslavenskoj onomastici, Antun Šojat o geografskim terminima na kajkavskom području, Milan Moguš o toponimiji na južnom dijelu jugoslavenske obale Jadrana, Ljudevit Jonke o standardizaciji imena mjesta (v. Jezik, XXIII, br. 2), Vesna Jakić-Cestarić o antroponimijskoj analizi isprave zadarskog priora Andrije s početka 10. stoljeća. O onomastičkim istraživanjima u Crnoj Gori govorio je Drago Čupić, o nekim problemima makedonske onomastike akademik B. Vidoeski, o nazivima dolina uz rijeke na srpsko-

-hrvatskom jezičnom području Asim Peco, o osobnim imenima u Makedonaca kroz vjekove Trajko Stamoski, o istraživanju južnoslavenskih baza, njihovih sufiksanih izvedenica i areala po slavenskom svijetu akademik France Bezljaj, o nekim uskočkim toponimima Milija Stanić, o toponimima i apelativima akademik Jovan Vuković i, da ne duljim, o jednom pogledu na bogatstvo geografskih apelativa na području jezerske visoravni Dragomir Vujičić. Svi će referati biti objavljeni u izdanju Društva za nauku i umjetnost SR Crne Gore u Titogradu, po njegovu prijedlogu i zaključku konferencije.

Diskusija je bila bogata i plodna, čak je nedostajalo vremena za nju. U diskusiji je osobito bilo naglašeno da pred jugoslavenskim onomastičarima stoje još brojni zadaci u toponimiji, hidronimiji i antroponimiji. Spomenuto je i to da je Institut za jezik u Zagrebu dao u tisak Leksikon prezimena na području SR Hrvatske.

Prva jugoslavenska onomastička konferencija u Tivtu donijela je i zaključke koji treba da posluže kao budući zadaci jugoslavenskih onomastičara. Takav je npr. zaključak da »održavanje jugoslavenske onomastičke konferencije treba da postane tradicija« i da se »skupovi ove vrste održavaju svake druge godine« naizmjenično po republikama. Preporučuje se Međuakademijskom odboru za onomastiku da povede »računa o međunarodnim obvezama, osobito o obvezama Jugoslavije prema projektima Međunarodne komisije za slavensku onomastiku«. Među zaključcima nalazi se i prihvaćanje prijedloga Odbora za onomastiku SR Makedonije da se »slijedeća (druga) onomastička konferencija Jugoslavije održi u SR Makedoniji«. Ali za buduće konferencije predlaže se, pored programa s općom onomastičkom tematikom, i organiziranje konferencije s dogovorenim tematskim karakterom.

Konferencija u Tivtu bila je uzorno organizirana i na njoj je vladao drugarski ton zanesenih onomastičara. Duša organizacije bio je dr. Drago Čupić, tajnik Onomastičkog odbora SR Crne Gore.

Ljudevit Jonke

PRIPREME ZA VIII. MEĐUNARODNI SLAVISTIČKI KONGRES

Najpoznatiji slavisti svijeta sastaju se redovno na svojim međunarodnim kongresima. Posljednji takav kongres, sedmi po redu, održan je u Varšavi 1973. godine. Prema želji Međunarodnog slavističkog komiteta, predviđeno je da se slijedeći kongres, osmi po redu, održi u Jugoslaviji, i to u Zagrebu. Prema tome, sjedište Međunarodnog slavističkog komiteta nalazi se u Zagrebu. Ovaj vrlo značajan međunarodni skup pruža izvanrednu priliku za međunarodnu afirmaciju mnogih slavista uz međusobno upoznavanje, kao i za afirmaciju naše zemlje i grada Zagreba u kojem se kongres organizira. Zbog toga će kongres financirati federacija po uobičajenoj shemi u takvim prilikama: 50% sredstava dat će republika u kojoj se kongres održava (u ovom slučaju SR Hrvatska), a drugu polovinu ostale republike.

Razumljivo je da ovako zamašan pothvat, i ujedno manifestacija koja će okupiti vjerojatno oko 2500 slavista cijeloga svijeta, traži i angažiranja znatnih sredstava, a i znatno angažiranje kadrova. Jugoslavenski dio Međunarodnog komiteta preuzima tu brigu na sebe, a glavni teret oni članovi čije je sjedište u Zagrebu, uz pomoć kolega sa Filozofskog fakulteta, Instituta za jezik JAZU i Upravnog odbora Hrvatskog filološkog društva.

Kako će i javnost i stručnjaci pokazati zanimanje za ovaj značajan događaj u slavističkom svijetu, a mnogi htjeti da sami u njemu sudjeluju, iznijet ćemo ovdje u glavnim crtama dosadašnje pripreme i upozoriti na neke najvažnije rokove.

Plenum Međunarodnog slavističkog komiteta održava se svake godine jedanput, svaki put u drugoj zemlji. U godini 1975. plenum je održan u Demokratskoj Republici Njemačkoj, u Berlinu i Budišinu (Bautzen), a 1976. održat će se u Münchenu u Saveznoj Republici Njemačkoj. Na plenumu u Berlinu izrađena je tematika VIII. međunarodnog kongresa i usvojena u konačnom obliku. U tematici kongresa zapaziti ćemo neke bitne či-

njenice: opća je tema kongresa Tolstoj i naše vrijeme«, a opće usmjerenje kongresa na slavističku i drugu problematiku XX. stoljeća. Tematika je izrađena tako da omogućuje i širok razmah međudisciplinarnih studija i proučavanja. Predviđen je i rad po komisijama. Za koordinaciju rada komisijâ brinut će se poljski slavist dr. J. Basara, ali će njihova fizionomija biti određena na plenumu u Münchenu u mjesecu rujnu 1976.

Kongres će se održati u rujnu 1978, svakako u prvoj polovici mjeseca, a točan dan početka i završetka odredit će se na plenumu u Münchenu.

Naslovi referata i saopćenja s kratkim opisom tematike moraju se poslati Međunarodnom slavističkom komitetu u Zagreb najkasnije do 1. svibnja 1976. Nakon toga odlučit će se koji su referati i saopćenja prihvaćeni.

Najkasnije do 15. ožujka 1977. Međunarodnom komitetu treba poslati sažetak svakog prihvaćenog referata i saopćenja. Sažetak ne smije biti duži od 30 tipkanih redaka, a mora biti napisan na jednom od slavenskih jezika Jugoslavije ili na engleskom, francuskom, njemačkom, odnosno ruskom jeziku. Preporučuje se da referati na slavenskim jezicima imaju sažetak na neslavenskima i obratno.

Do 1. svibnja 1978. Međunarodni slavistički komitet poslat će program kongresa i knjigu sažetaka onim sudionicima koji do tada uplate kvotizaciju.

Udjela u radu kongresa uzet će oni slavisti iz inozemstva koji sami ili za koje njihovi nacionalni komiteti uplate dolarsku kvotizaciju, osim članova plenuma, koji će biti gosti naše zemlje, kao domaćina.

O pripremama za kongres i rokovima slavisti iz svijeta obavještavaju se uobičajenim administrativnim postupkom preko nacionalnih komiteta i preko stručnih časopisa. Slavisti i drugi filolozi iz naše zemlje moći će se o svemu obavještavati kako među vijestima u stručnim časopisima, tako i preko Upravnog odbora Hrvatskog filološkog društva i drugih društava članova Saveza slavističkih društava Jugoslavije.

Vladimir Anić